

ШИНЭ ҮЕ СУРГУУЛЬ

ХЭЛНИЙ ТУХАЙ ЖУРАМ

Шинэчилсэн: 2018 оны 3 сар
Дахин хянах: 2019 оны 6 сар

ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Шинэ үе сургууль (цаашид “ШҮС” гэх) нь International Baccalaureate буюу Олон улсын бакалавратын байгууллагаас албан ёсоор тунхагласан доорхи ерөнхий зүй зарчмуудыг хүлээн зөвшөөрч дэмждэг. Үүнд:

“Төрөл бүрийн хэл соёл заншилтай сурагчдад олон хэл эзэмшүүлэх нь тэдний өөр хоорондын харилцан ойлголцолд түлхэц өгч, тэднийг олон улсын цар хүрээтэй сэтгэх чадвартай болгох суурь тулгуур мөн гэсэн үзэл баримтлалыг Олон улсын бакалавратын байгууллага тууштай баримтлан дэмжихийн сацуу, төрөл бүрийн хэл соёлын өв уламжлалыг тээгч сурагчдыг олон улсын IB хөтөлбөрийн дагуу суралцуулах боломжийг нэмэгдүүлэх эрхэм зорилготой. Энэхүү эрхэм зорилго нь Олон улсын бакалавратын байгууллагын үйл ажиллагаагаар дамжин илэрхийлэгдэхүйц байлгахын тулд олон хэлний харилцааг зохицуулах цар хүрээг тогтоох үүднээс IB хөтөлбөрийн хэлний бодлогыг боловсруулж баталсан болно”.

“IB хөтөлбөрүүдийн тухайд гэвэл, хэл бол бодитойгоор эрэгцүүлэн дүгнэж сэтгэх ур чадварыг зүгшрүүлж хэвшүүлэхэд гол үүрэгтэйгээс гадна, олон соёл, ёс заншилын зааг ялгааг танин мэдэх, олон улсын цар хэмжээнд бодож сэтгэх болон даяаршин буй нөхцөлд зохицон иргэнших чадвар суулгах зайлшгүй чухал хэрэглүүр хэмээн үздэг. Language and learning in IB programmes эх сурвалжаас/

Шинэ үе сургууль хэл сурах хөтөлбөртөө Олон улсын бакалавратын байгууллагын доорхи стандартуудыг нэвтрүүлэхийг зорьж буй болно. Үүнд:

- Сургууль нь хэлний сургалт, тухайлбал төрөлх хэл, цаашид сурагчдынхаа суралцах өөр улс орны хэл болон бусад хэлний сургалтыг чухалчлан үзнэ (IB Standard A, Practice 7).
- Хамтран төлөвлөж, харилцан ярилцаж хэвшиснээр, бүх хичээл заадаг багш нар сурагч нэг бүрийнхээ хэл яриаг хөгжүүлэх үүрэг хүлээнэ (IB Standard C1, Practice 8).
- Хэл заах, сурах үйл явцыг сурагчдын хэлний мэдлэгийн янз бүрийн шаардлага хэрэгцээтэй нь, үүний дотор сурагчдын төрөлх хэлнээс өөр бусад хэл сурах шаардлага хэрэгцээтэй нь уялдуулна (IB Standard C3, Practice 7).
- Бүх багш нар сурагчдын хэл яриаг хөгжүүлэх үүргээ биелүүлж буй эсэх нь хэл заах, сурах үйл явцаар харагдана (IB Standard C3, Practice 8).

СУДЛАХ ХЭЛ

Анги	Нас	Монгол	Англи	Орос
I-VI	5-11	7 хоногт 7 цаг	7 хоногт 6 цаг	-
VII	12	7 хоногт 7 цаг	7 хоногт 6 цаг	7 хоногт 2 цаг
VIII	13	7 хоногт 6 цаг	7 хоногт 6 цаг	7 хоногт 2 цаг
IX	14	7 хоногт 4 цаг	7 хоногт 6 цаг	7 хоногт 3 цаг
X-XII	15-17	7 хоногт 4 цаг	7 хоногт 6 цаг	-

Монгол хэл:

Монгол хэл нь сургалтын үндсэн бөгөөд хоорондын бүхий л харилцааны хэл мөн. Хэдийгээр сурагчид ирээдүйд гадаадын их дээд сургуульд суралцах төлөвлөгөөтэй байлаа ч гэсэн, бид түүнийг үл харгалзан төрөлх хэлээ төгөлдөр эзэмшихийг маш их дэмждэг. Хуучин монгол бичиг бол 6-9 дүээр ангийн заавал судлах хичээл. Өөрийн язгуур хэл соёлоо мэдэх нь хэн бүхэнд зайлшгүй чухал.

Өөр улс орноос шилжин ирэх сурагчдыг тэдгээрийн монгол хэлний мэдлэгийг бусад хичээл ойлгохуйц түвшинд хүргэх үүднээс бага ангийн сурагчдад ангийн багшийн, дунд ба ахлах ангийн сурагчдад монгол хэлний багшийн **хичээлээс гадуур монгол хэлний нэмэлт давтлаганд** хамруулна (Манай элсэлтийн журмыг www.shineue.edu.mn/about/policy хуудаснаас үзнэ үү). Монгол хэлний багш нар хичээлийн жилийн улирал бүрийн эхэнд өөрсдийн давтлагын цаг болон хичээлийн төлөвлөгөөг гарган сургалтын менежерээр батлуулах ёстой.

Бүх монгол сурагчид IB дипломын хөтөлбөрт хамрагдахдаа Монгол уран зохиол хичээлийг сонгон судалсан байхыг зөвлөж байна.

Англи хэл:

Манай сургууль англи хэлийг сурагчиддаа нэгдүгээр ангиас эхлэн ахлах ангиа төгстөл нь заадаг хоёрдох хэл юм. Англи хэл нь англи хэл болон 9-10 дугаар ангид ордог IB дипломын хөтөлбөрт бэлдэх хичээлүүд болох биологи, физик, математик зэргийг заах үндсэн хэл бөгөөд IB дипломын хөтөлбөрийн А-хэлний монгол уран зохиол хичээлээс бусад бүх хичээлийг заах үндсэн хэл юм.

Манай хичээлээс гадуурхи зарим нэг клуб, дугуйлан, тухайлбал байгаль шинжлэлийн клуб, мэтгэлцээний клуб, уншлагын дугуйлангийн харилцааны гол хэл нь англи хэл. Манай сургууль Олон улсын бакалавратын байгууллагатай англи хэлээр харилцдагаас гадна, сургуулийнхаа дотоод дүрэм журмыг англи хэл дээр боловсруулан үйлддэг. Англи хэлний бүх багш нар хичээлийн жилийн улирал бүрийн эхэнд хичээлээс гадуур ажиллах давтлагын цагийн хуваарийг сургалтын менежертэй ярилцан зохицуулна.

Одоо суралцаж буй сурагчдаас англи хэлээр бусдаас хоцрогдолтой байгаа сурагчдын тухайн үеийн мэдлэгийн түвшинг нь харгалзан тэднийг долоо хоногт хамгийн багадаа нэг удаа хичээлээс гадуурхи англи хэлний нэмэлт сургалтад хамруулж хоцрогдолыг арилгадаг.

Ерөнхий боловсролын улсын сургуулиудаас манай сургууль руу шилжин ирж буй сурагчдын англи хэлний түвшинг англи хэл дээр судалдаг бусад хичээлийг ойлгохуйц хэмжээнд хүргэх үүднээс **хичээлээс гадуурхи англи хэлний нэмэлт сургалтанд** хамруулна (Манай элсэлтийн журмыг www.shineue.edu.mn/about/policy хуудаснаас үзнэ үү). **Хичээлээс гадуурхи англи хэлний нэмэлт сургалт нь** хамгийн багадаа хичээлийн 60 цагаас (хичээлийн 1 цаг 40 минут байна) бүрдэнэ. Англи хэлний багш нар өөрсдийн нэмэлт сургалтын хуваарь болон хичээлийн төлөвлөгөөг сургалтын менежерээр батлуулна.

Манай сургуульд бага ангиасаа эхлэн суралцсан сурагчид IB дипломын хөтөлбөрийн А-хэлний англи хэл ба уран зохиолын хичээл (Language A: English Language and Literature)-ийг сонгохыг зөвлөж байна. Харин дунд ангиасаа англи хэл заалгаж эхэлсэн сурагчдын хувьд В-хэлний дээд түвшний англи хэл (English B HL)-ийг сонгохыг зөвлөж байна.

Орос хэл:

Боловсролын яамны шаардлагын хүрээнд 7-9 дүгээр ангийн сурагчдад анхан шатны орос хэлний хичээл заах журамтай. Энэхүү шаардлагыг биелүүлэх болон олон хэлний сургалтын үзэл санааг дэмжих үүднээс манай сургуульд орос хэлний хичээлийг унаган орос хэлтэй багш нар заадаг.

Төрөлх хэл:

Хэрэв IB Диплом хөтөлбөрийн сурагчийн төрөлх хэл нь монгол хэл ба англи хэлээс өөр бусад хэл бол тухайн сурагчийн төрөлх хэлний сургалтыг дэмжих үүднээс сургууль нь IB байгууллагаас хүлээн зөвшөөрөгдсөн онлайн сургалтанд бүртгүүлэх эсвэл гэрийн багш олох хэлбэрээр туслах болно. (онлайн сургалт болон гэрийн багшийн зардал сургалтын төлбөрт багтахгүй болно)

ХЭЛ ЗААХ БОЛОН СУРАХ АРГА ЗҮЙ

ШҮС-д хэлийг бүх чадварыг зэрэг хөгжүүлэх аргаар заадаг. Унших, бичих, ярих, сонсох болон хэлний хэрэглээ гэсэн чадамжуудаар хүрэх үр дүнг хичээл бүрээр тодорхойлсон байдаг. Тус сургуулийн тэнхимийн эрхлэгч болон сургалтын менежерүүд эдгээр чадамжууд нь өнөө үеийн боловсролын шаардлага хэрэгцээг хангаж чадаж байна уу гэдэгт хяналт тавин, шаардлагатай үед шинэчлэн боловсруулна.

Бид сурагчдын хэлийг хөгжүүлэх нь манай нийт хамт олны үүрэг хэмээн ойлгодог. Иймээс ч, манай тэнхимүүд болон заах аргын нэгдлүүд долоо хоног тутам уулзаж энэхүү шаардлагыг хичээлийн бүтэн жилийн туршид хамтран хэлэлцэж боловсруулдаг гэсэн үг. Ингэснээр, багш нар сургуулийн хэмжээнд зааж буй бүх хичээлүүдийн өөр хоорондын агуулгыг уялдуулан сайжруулах боломжтой болдог.

Манай сургуулийн **гадаад хэлний тэнхим** нь ерөнхий боловсролын хүрээнд тавигдаж буй шаардлагуудыг ханган биелүүлэхэд өнөө үед зайлшгүй хэрэгцээтэй байгаа гадаад хэлний ур чадварыг дээшлүүлэх тал дээр сурагчдад тулгарч буй бэрхшээлийг даван туулахад нь тэдэнд туслах үүднээс төрөл бүрийн арга зүйг боловсруулах, олон талын үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хичээлээс гадуурхи дугуйлангууд нээх зэргээр тасралтгүй ажиллаж байгаа болно.

Багш нар заах хичээлийнхээ хүрээнд хэл сурахад тус дөхөм үзүүлж болохуйц үйл ажиллагаа:

- Хэл идэвхийлэн сурах орчныг бүрдүүлж, долоо хоногт/улиралд тухайн заасан хичээлийн аль нэг бүлэг/сэдэвт холбогдох мэргэжлийн гол гол үг хэллэг, нэр томъёог шүүн түүвэрлээд, утга агуулгыг нь тайлбарлах, жагсаан бичүүлэх/самбарт тавих
- Нэг сэдэв агуулгын хүрээнд өмнөх мэдлэг ойлголтод суурилсан төрөл бүрийн үйл ажиллагаа явуулснаар аль нэг сэдвийн талаар өөрийгөө илэрхийлэх чадварыг хөгжүүлэх
- Үгсийн санг бүтээлчээр хэрэглэж сургахад голлон анхаарч, бичих дадлага эзэмшүүлэх дасгалыг долоо хоног/сар тутам тогтмол хийлгэх, бичгийн чадварыг нэмэгдүүлэх боломж олгох үүднээс тухайн зохион бичлэгүүдийг анги бүлгээрээ хамтран хянан засварлах

- Уншиж ойлгох чадварыг нэмэгдүүлэх үүднээс график, хүснэгт, зурагт үзүүлэн бэлдэх үйл ажиллагаа явуулах, ном сэтгүүл уншиж ашиглах дадлага суулгахад голлон анхаарч, уншлагын дасгал сургалтыг долоо хоног/сар тутам зохиох

Суралцах эх сурвалжууд:

Сурагчид сургалтын олон сэдэв төрлийн талаар олон хэл дээр унших боломж олгох үүднээс хэлний бүх багш нар тэд нарыг тийм эх сурвалжаар хангах буюу сургалтын чанарын шаардлага хангах ном зохиолыг тэдэнд танилцуулж зөвлөх үүрэгтэй. Сурагчид манай сургуулийн номын санд байгаа төрөл бүрийн толь бичиг, сонин сэтгүүлийг ашиглах боломжтойгоос гадна тэдгээрийг тус номын сангаар дамжуулан захиалж болно. Сурагчдад хэл сурах нэмэлт боломж олох үүднээс хичээлийн бусад цагаар тус сургуулийн компьютерийн лабораторид сууж ажиллан хэл сурах төрөл бүрийн программыг нээж ашиглахыг зөвшөөрдөг. Бага ангийн сурагчдын хувьд математик, англи хэл, байгалийн шинжлэх ухаан, компьютерийн хичээлийг хамарсан 25,000 гаруй онлайн контентийн агууламжтай Education City хөтөлбөрийг интернетээр нээн сонирхож үзэх боломжтой.

ЖУРМЫГ ХЯНАН ӨӨРЧЛӨХ ЯВЦ

Энэхүү журмыг хамгийн сүүлд хянан засварлаж өөрчилсөн өдрөөс хойшхи хоёр жил тутам дахин хянан өөрчилж байх болно. Хамгийн сүүлд энэхүү журмыг өөрчилсөн он, сар, өдөр уг журмын хуудас бүрийн баруун доод буланд тэмдэглээстэй байх ёстой.

Журамд оруулах аливаа өөрчлөлтийн талаархи санал санаачилгыг нийт багш нарын 70 хувиас доошгүй ирцтэй багш нарын хурлаар хэлэлцэн батлах ёстой. Багш нар тийнхүү журамд оруулахаар санал болгосон өөрчлөлтийг санал хураалтаар батална.

Тийнхүү баталсан засвар өөрчлөлтүүдийг сургуулийн захирал, сургалтын менежерүүд, хөтөлбөрийн зохиуцуулагч болон тэнхимүүдийн эрхлэгч нарын бүрэлдэхүүнтэй сургуулийн захиргаа дахин хянан үзэж, бусад журам болон дотоодын хууль тогтоомжид үл харшлахаар байвал батална.

Журамд хамгийн сүүлд оруулсан аливаа засвар өөрчлөлт нь сургуулийн захиргаанаас өөрөөр шийдвэрлээгүй бол дараачийн хичээлийн жилээс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.